

خیلواکی

استقلال

www.esteqtaal.net

۰۳ دسمبر، ۲۰۲۴

منبع به انگلیسی: ویکیپدیا

ترجمه: استقلال - خیلواکی

عبدالاحد مومند

اولین فضانورد افغان

عبدالاحد مومند (پشتون: متولد سال ۱۹۵۹) یک هوانورد افغان-آلمانی و سابق قوای هوایی افغانستان است که اولین و در حال حاضر تنها فضانورد افغانی بود که به فضا سفر کرد. او یکی از اعضای سایوز TM-۶ شد و نه روز را در مرکز فضائی میر در سال ۱۹۸۸ به عنوان فضانورد تحقیقاتی Interkosmos گذراند.

مومند به عنوان یک فضانورد افغان سوابق زیادی را در اختیار دارد. او اولین کسی بود که قرآن را به فضا برد و در آنجا تلاوت کرد. هنگامی که او از فضا با مادرش تلفنی صحبت کرد، پشتو چهارمین زبانی شد که رسماً در فضا مورد استفاده قرار گرفت. او اولین تبعه افغانستان و چهارمین مسلمانی بود که پس از سلطان بن سلمان آل سعود، محمد فارس و موسی مناروف از فضا بازدید نمود.

سالیان اولیه:

مومند در سال ۱۹۵۹ در بند سرده ولسوالی اندر در ولایت غزنی افغانستان متولد شد. او از قبیله مومند قوم پشتون است. پس از اتمام تحصیلاتش در لیسه حبیبیه، در سال ۱۹۷۶ در سن ۱۷ سالگی وارد پولی تخنیک کابل شد و دو سال بعد یعنی قبل از جلب به خدمت عسکری در ۱۹۷۸، فارغ التحصیل گردید.

حرفه:

مومند سپس برای آموزش رشته پیلوتی به شوروی فرستاده شد. در آنجا، او در مکتب عالی پیلوتان هوانوردی نظامی کراسنودار و پوهنخی انجنیری عالی قوای هوایی کیف قبل از بازگشت به افغانستان در سال ۱۹۸۱ تحصیل نمود، بعد درجات ترقی را طی کرد و به عنوان رهنمای ارشد در مرکز هوایی بگرام رسید. او در سال ۱۹۸۴ برای آموزش در آکادمی نیروی هوایی

گاگارین به اتحاد جماهیر شوروی بازگشت. اندکی پس از فارغ التحصیلی در سال ۱۹۸۷، او به عنوان کاندید فضانوردی برای طرح Interkosmos انتخاب شد. دیگر کاندید فضانوردی که برای آموزش فرستاده شد، محمد دوران، پیلوت میگ ۲۱ افغان با درجه دگروالی بود. در حالیکه دوران روابط سیاسی بیشتری نسبت به مومند داشت و دارای درجه نظامی بالاتری بود (چونکه مومند در آن زمان کاپیتان بود)، اپاندیسیت دوران عامل تعیین کننده در انتخاب مومند برای یکی از کارکنان اصلی بود. سپس دوران بخشی از کارکنان حمایتی مأموریت مومند شد.

مومند همراه با قومندان ولادیمیر لیاخوف و انجنیر پرواز والرئ پولیاکوف، قسمتی از اعضای سه گانه سایوز ۶-TM بود که در ساعت ۴:۲۳ به وقت گرینویچ ۲۹ اگست ۱۹۸۸ به فضا پرتاب شد. شمولیت مومند در این مأموریت علامه مهمی در طول جنگ شوروی و افغانستان بود.

مومند در طول ۹ روز اقامت خود در مرکز فضائی میر در سال ۱۹۸۸، از کشورش عکس گرفت و در آزمایشات فزیک نجومی، طبی و بیولوژیکی شرکت نمود. او همچنین با رئیس جمهور وقت افغانستان، محمد نجیب الله صحبت کرد و برای سائر کارکنان چای افغانی آماده ساخت. آواز مومند همچنین به درخواست دولت افغانستان در حال تلاوت قرآن در فضا ضبط شد، حینیکه پا های وی توسط یکی دیگر از کارکنان خارج از تیررس فلم برداری محکم نگهداشته شد تا از شناور شدن او جلوگیری نماید.

لیاخوف و مومند با سایوز ۵-TM به زمین بازگشتند. طرح قبلی فرود آمدن ۶ سپتمبر سایوز ۵-TM به دلیل عوارض مکانیکی در میر به تعویق افتاد. رادیو مسکو به شنوندگان اطمینان داد که لیاخوف و مومند خوب بوده و با دستگاه اداره در تماس هستند. هر چند که، وسایل صحی آنها روی واحد دورانی پرتاب شده قرار داشت. صدای ضبط شده ای که به زبان عامیانه ثبت der'mo نامیده میشود، پخش گردید که آنها می خندیدند. یک روز بعد، فیر برگشت با موفقیت انجام شد و در ساعت ۰۰:۵۰ به وقت گرینویچ سایوز ۵-TM در نزدیکی جزاکازگان فرود آمد. در جریان فرود آمدن، هیچ پوشش زنده رادیویی وجود نداشت، بلکه صرف تصاویر تلویزیونی زنده از قسمت کنترل مأموریت نشان داده شد.

هنگام بازگشت مومند به افغانستان، جمعیت زیادی از او استقبال نموده و به سوی او گل پرتاب کردند، آنهم در آوانیکه گروه های جهادی شهر کابل را زیر باران راکت قرار دادند. این شهر محل ۲۵ حمله راکتی جداگانه در یک روز بود که منجر به کشته شدن ۳۵ و زخمی شدن ۱۶۵ تن گردید.

مومند در ۷ سپتامبر ۱۹۸۸ به عنوان قهرمان اتحاد جماهیر شوروی و همچنین قهرمان جمهوری دموکراتیک افغانستان شناخته شد و نشان لنین را دریافت کرد.

در طول پرواز خود به فضا، مادرش به شدت نگران امنیت پسرش بود. رئیس جمهور نجیب الله مادر مومند را به دفتر رئیس جمهور فراخواند و یک کنفرانس صوتی/تصویری بین مومند و او ترتیب داد. با این رویداد، پشتو چهارمین زبان رایج در فضا گردید. در برگشت به حیث معین وزارت هوانوردی تعیین شد.

مومند در حال رسیدگی به شکایات مربوط به خطوط هوایی آریانا در خلال فروپاشی دولت نجیب الله در سال ۱۹۹۲ در هند بود. مومند تصمیم گرفت به آلمان مهاجرت کند و در آنجا درخواست پناهندگی داد و در سال ۲۰۰۳ تبعه آلمان شد. او در یک موسسه طبع کار میکرد و اکنون یک محاسب است که در Ostfildern نزدیک اشتوتگارت زندگی می کند. او مدال روسیه "برای شایستگی در اکتشاف فضائی" را در سال ۲۰۱۰ دریافت کرد. در سال ۲۰۱۳ به درخواست رئیس جمهور وقت حامد کرزی، به مناسبت بیست و پنجمین سالگرد مأموریت فضائی خود به افغانستان بازگشت طوریکه در پروگرام مستند دری بی بی سی "از کابل تا کهکشان" نشان داده شد.

پایان